COMMENTAAR

Liesbeth Van Impe
Chef politiek

Debat

Ze keken ernstig, maar ook behoorlijk opgelucht. De Europese regeringsleiders die rond 4 uur 's morgens buitenkwamen met een akkoord om de euro te redden, weten intussen al te goed wat het is om aan het randje van de afgrond te balanceren. Dat de beurzen behoorlijk positief reageerden, was meteen een opsteker.

Toch past enige terughoudendheid. Het is niet de eerste keer dat de onderhandelaars na een lange nacht buitenkomen met de mededeling dat het tij gekeerd is. Het is evenmin de eerste keer dat de beurzen aanvankelijk het optimistische discours volgen. Maar het zou ook niet de eerste keer zijn dat het enthousiasme na een paar dagen bekoelt en er al naar een volgende cruciale topontmoeting moet worden uitgekeken.

Voor de markten is het misschien niet genoeg, maar de gevolgen voor de lidstaten zijn wel enorm

Heel wat economisten die het akkoord becommentarieerden bleven immers sceptisch. De markten zijn hen tot nu elke keer op vrij korte termijn gevolgd. Eigenlijk is het een vicieuze cirkel. De reddingsplannen zijn nodig om de markten te kalmeren als die te nerveus worden. Dat zet grote druk op de politiek om verder te gaan dan eerder voor mogelijk gehouden werd. En vervolgens laten de markten weten dat het opnieuw net niet indrukwekkend genoeg is. Zo blijven we nog wel even bezig.

Intussen is het raadzaam om ook eens achterom te kijken. In de crisissfeer passeert het bijna onopgemerkt, maar de macht van Europa is de voorbije maanden enorm toegenomen. Voor de markten is het misschien niet genoeg, maar voor het beleid in de lidstaten zijn de gevolgen wel groot. Terwijl in België maanden onderhandeld wordt om te bepalen onder wiens bevoegdheid de rolstoelen in de rusthuizen vallen, verschuift bijna geruisloos de bevoegdheid over het begrotingsbeleid naar Europa. Een sterkere politieke Europese Unie is broodnodig, maar het is wel meer debat waard dan er nu is.

Europa zegt niet alleen meer welke begrotingsdoelstellingen we moeten halen, maar ook hoe we dat moeten doen. Laat net dat het meest essentiële politieke debat zijn, waarover de meningen serieus kunnen verschillen. De Europese aanbevelingen koudweg negeren, zou bijzonder dom zijn. Maar ze zo maar slaafs opvolgen en het politieke debat vermijden, is minstens even problematisch. Als het stof gaat liggen, is de rol die Europa sluipenderwijs aan het verwerven is, een ernstig debat waard.

Winkelplezier voor het hele gezin
➜ Kijk snel op pagina 31
Privilege Pas
Het Nieuwsblad DE GENTENAAR

REDDINGSPLAN VOOR EURO

DE WINNAAR
'Nacht van de triomf. De wereld bejubelt de kanselier.' De Duitse krant Bild haalde de grote woorden boven om de 'overwinning' van de Duitse bondskanselier Angela Merkel te bezingen. Hier krijgt ze een hoffelijke handkus van de Poolse premier Donald Tusk, onder het goedkeurende oog van Herman Van Rompuy. Foto: afp

DE VERLIEZERS
De Griekse premier Papandreou wordt omhelsd door zijn Luxemburgse collega Juncker, terwijl Berlusconi toekijkt. Een Europese waakhond zal toekijken of de Grieken echt saneren. Een vernedering die Berlusconi het trotse Italië absoluut wil besparen. Foto: afp

Euro is gered. Maar hoelang?

De beurzen reageerden gisteren licht euforisch op het bereikte akkoord over de euro. Nogal wat economen zijn iets sceptischer: de eurozone heeft alvast tijd gewonnen om de schuldenproblemen te bekampen, maar is nog lang niet gered, oordelen ze. 'We hebben krachtige beslissingen genomen', vindt dan weer de Belgische premier Yves Leterme.

BART MOERMAN

'Beoordeel de resultaten niet op de beurs van vandaag', twitterde econoom Ivan Van de Cloot (Itinera) gisteren toen de beurskoersen gisteren aan een mooie klim bezig waren. 'We hebben al te vaak gezien dat de beurs euforisch reageerde, vooraleer zich te bezinnen.'

De beursklim bleef gisteren alvast de hele dag duren: de Belgische sterindex Bel-20 bijvoorbeeld opende met een stijging van net boven de 2 procent, en eindigde boven de 4 procent. Ook andere Europese beurzen, en zelfs de Amerikaanse, eindigden positief. Bankaandelen gingen zelfs door het dak. KBC bijvoorbeeld steeg 16 procent. Ook de euro won terrein, terwijl de prijs die landen als België, maar ook Italië of Spanje voor hun overheidsschulden moeten betalen een flink stuk daalde.

Een keerpunt?

'Dit zou een keerpunt moeten zijn', zei Europees president Herman Van Rompuy gisteren. Landen als China en instellingen als het IMF beaamden dit ook gisteren. Gehoopt wordt dat de eurocrisis vanaf nu niet langer de wereldeconomie verlamt. Nogal wat economen waarschuwden gisteren nochtans dat er nog heel veel addertjes onder het gras van dit akkoord kunnen zitten, vooral omdat nog veel aspecten onduidelijk zijn. 'Het is een beetje als sommige Belgische akkoorden. Het wordt door iedereen anders uitgelegd', stelde Geert Noels (Econopolis).

Een aantal maatregelen valt minder drastisch uit dan her en der verwacht. Zo was gehoopt op een uitbreiding van het Europees steunfonds EFSF naar 1.500 tot 2.000 miljard euro, terwijl de uitbreiding beperkt bleef tot 1.000 miljard euro. De banken zullen als Chinese vrijwilligers de helft van de Griekse schulden bij hen kwijtschelden. Dit punt was misschien wel de belangrijkste reden waarom het uiteindelijk tot 4 uur 's ochtends duurde eer het akkoord een feit was. Her en der was gehoopt de banken tot een verlies van 60 procent te dwingen, wat het de Grieken makkelijker zou maken om weer met economische groei aan te knopen. De banken zelf probeerden hun verlies tot 40 procent te beperken, maar hebben uiteindelijk ook wat moeten toegeven.

Europa heeft nu ook echt de zekerheid dat de Grieken werkelijk gaan saneren: er komt een permanente delegatie in Athene die dit in het oog moet houden. Wellicht is deze ingreep niet enkel voor de Grieken bedoeld: de Italiaanse premier Silvio Berlusconi beloofde zwaar te saneren, en zal misschien rapper geneigd zijn zich aan zijn beloftes te houden als hij het risico loopt dat bondskanselier Merkel en de Franse president Sarkozy ook bij hem zo'n waakhond installeren.

Een belangrijke beslissing is ook over de banken genomen: zij moeten voldoende reservekapitaal in huis hebben om zich te wapenen tegen de toekomst. In totaal gaat het om iets meer dan honderd miljard euro, vooral in Griekenland, Spanje en Italië. België heeft nauwelijks nieuwe verplichtingen op dit gebied.

De regeringsleiders hebben ook maatregelen genomen om herhaling te vermijden: er komt een sterkere economische integratie in de eurozone, met meer begrotingsdiscipline. Europees president Herman Van Rompuy moet tegen de lente een rapport met een aantal voorstellen hierover klaar hebben.

DE VIER KRACHTLIJNEN VAN HET AKKOORD

1. **Banken moeten hun kapitaal versterken**
2. **Banken schelden Griekse schulden voor de helft kwijt**
3. **Noodfonds wordt tot 1.000 miljard euro opgetrokken**
4. **Begrotingsdiscipline in eurozone wordt versterkt**

Professor Paul De Grauwe: 'Dit is te weinig'

Professor Paul De Grauwe is niet tevreden met het bereikte akkoord. Er zit te weinig in het noodfonds. Hoeveel er dan wel in moest zitten, wil De Grauwe niet kwijt: 'Je mag de vijand nooit zeggen hoeveel munitie je hebt.'

Wat is eigenlijk het probleem met dit akkoord?

'Het is onaf. Het is te weinig. Die duizend miljard zullen de markten niet geruststellen. Wanneer bijvoorbeeld Spanje en Portugal tegelijk met hun begrotingen in de problemen komen, zal je zien hoe snel die duizend miljard wegsmelten. Het was beter geweest te zeggen: de Europese Centrale Bank kan onbeperkt bijspringen en geld bijdrukken.'

Maar duizend miljard euro is toch kolossaal veel geld?

'Het is hoe je het bekijkt: duizend miljard is de helft van de Italiaanse staatsschuld.'

Kan de truc om Griekenland de helft van zijn schulden kwijt te schelden nog eens herhaald worden met Italië?

'Ik denk niet dat het meteen nodig zal zijn. Er speelt trouwens een groot afschrikkingsmiddel om het niet zo ver als Griekenland te laten komen. Door de reddingsoperatie zullen straks de Fransen en de Duitsers de Grieken in hun land vertellen hoe ze het moeten doen. Ik kan me niet voorstellen dat de trotse Italianen dat zouden pikken.'

De beurzen reageren positief op het akkoord. Zitten ze fout?

'Ach, de beurzen reageren nu euforisch omdat ze dachten dat er geen akkoord zou zijn. Alles wat meer was dan geen akkoord was reden voor een feestje op de beurs. De hausse van gisteren is er een van verdwazing door euforie. Je zal wel zien, straks dalen ze weer. Ik weet niet of dat vandaag of volgende week zal zijn. Maar eenmaal men de zwakte van dit akkoord inziet, gaan de beurzen weer richting zuiden.' (pom)

Belgische banken komen goed weg

De banken moeten volgens het Europese akkoord zorgen voor een kapitaalbuffer van 9 procent om toekomstige schokken op te vangen, zoals het verlies dat ze kunnen lijden aan hun Griekse obligaties. In totaal moeten ze hiervoor meer dan 100 miljard extra kapitaal binden. De Belgische banken hebben nauwelijks problemen, hoewel ze nog voor 1,14 miljard euro aan Griekse staatsobligaties in huis hebben.

KBC heeft voldoende kapitaal, en moet dus geen nieuwe maatregelen nemen. Ook de door de Belgische overheid overgenomen Dexia Bank België komt niet in de problemen. De Dexia-holding wel: zij heeft 1,7 miljard euro te kort, geeft ze toe in een persbericht. Of Dexia daarom vers kapitaal moet aantrekken, was gisteren niet duidelijk: minstens een deel van het tekort kan ook voortkomen uit de verkoop van onderdelen als de Luxemburgse of Turkse bankpoot. (bm)

Beurzen euforie nabij

Wereldwijd slaakten de beurzen een zucht van opluchting. De Bel-20 in Brussel klom 4,1 procent, mee dankzij een koerssprong van 16 procent door KBC. Het koersverloop gisteren van KBC, euro en de Bel-20 spreekt boekdelen.